VI. SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU ZWIĄZKU

polskich gimnast. Towarzystw sokolich

(za rok 1898/99).

WE LWOWIE.

Nakładem Związku polskich gimnast. Tow. sokolich.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

1899.

VI. SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU ZWIĄZKU

polskich gimnast. Towarzystw sokolich

(za rok 1898/99).

WE LWOWIE.
Nakładem Związku polskich gimnast. Tow. sokolich.
I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.
1899.

Porządek obrad 6(1898/1899)

VII. zwyczajnego Zjazdu delegatów

polskich gimnastycznych Tow. sokolich

w d. 4. czerwca 1899 w Tarnopolu w sali Sokoła.

I. pełnego posiedzenia o godz. 10½ rano (czas zwykły):

1. Zagajenie.
2. Złożenie i sprawdzenie pisemnych umocowań delegatów.
3. Sprawozdanie Wydziału i komisyi rewizyjnej za r. 1898/99.
4. Podział na sekcye (regulaminową, organizacyjną i administracyjną) i przydzielenie im:

A. wniosków Wydziału co do:

a) sprawozdanie za rok 1898/99 (sek. org.);
b) wyboru członków Wydziału ustępujących wskutek rezygnacyi i upływu czasu i trzech członków komisyi rewizyjnej (sek. organ.);
c) wiecu nauczycieli gimnastyki w szkołach publicznych podczas Zlotu związkowego w r. 1902 (sek. regul.);
d) wydawnictwa Przewod. gimnast. (sek. admin.);
e) wysokości wstępnego i wkładek na rok 1899 (sek. admin.);
f) oznaczenia miejsca następnego Zjazdu w r. 1900 (sek. organ.);

B. wniosków członków (§. 8. ust. 3. regul. obrad Zjazdu delegatów).

5. Powitanie delegatów przez reprezentacyą miasta.

II. pełnego posiedzenia o godz. 3. po południu (czas zwykły):

1. Sprawozdanie sekcyi o wnioskach przydzielonych.
2. Wybór członków Wydziału w miejsce ustępujących wskutek:

a) rezygnacyi;
b) upływu czasu (6 wydziałowych na 3 lata).

3. Wybór 3 członków komisyi rewizyjnej na 1 rok.
4. Zamknięcie Zjazdu.

Druhowie delegaci winni mieć *pisemne umocowanie* swoich Towarzystw i *przybyć na Zjazd w uroczystym stroju sokolim*, o ile regulamin mundurowy od tego ich nie zwalnia.

Przed rozpoczęciem obrad, o godzinie 10. rano, udadzą się druhowie delegaci na cichą mszę św. w kościele parafialnym.

PROTOKÓŁ

VI. Zjazdu delegatów odbytego w Rzeszowie

dnia 5. czerwca 1898 r.

Po nabożeństwie w kościele farnym przybyli delegaci do sali Sokoła rzeszowskiego o godzinie $10^1/_2$ rano.

Powitał ich imieniem gminy rzeszowskiej burmistrz p. Jabłoński, życząc powodzenia pracy nad rozwojem tak pożytecznej i obywatelskiej instytucyi, jaką jest Związek Sokoli.

Po nim przemówił prezes Sokoła rzeszowskiego d. Dr. Julian Malec witając przybyłych nie tylko dlatego, że są gośćmi, rodakami i druhami, lecz i dlatego, że obecność ich daje świadectwo prawdzie, iż podjęli się pracy poważnej, która oby popchnęła naprzód sprawę silniejszego zespolenia sokolstwa, a także otworzyła oczy i pozyskała tych, u których dziś jeszcze wiele niezrozumienia i uprzedzenia.

Wiceprezes Związku d. Czarnik podziękowawszy za powitanie burmistrzowi i druhowi Malcowi, zwrócił się do delegatów, witając przedewszystkiem tych, co przybyli zdaleka, nie szczędząc kosztów i trudów, aby spełnić zaszczytny obowiązek.

Następnie wspomniał gorąco o jubileuszu mickiewiczowskim, który obchodzi cały naród składając hołd

nieśmiertelnemu wieszczowi, co nietylko pismem lec i czynem i życiem całem stwierdzał na każdym kroku że jest synem polskiej ziemi. Dalej opowiedział, co zrobił i zarządził Wydział Związku, aby całe sokolstwo dało wyraz swojej czci dla pamięci wielkiego syna Ojczyzny, a wreszcie zapowiedział wydanie rozkazu do wysłania delegacyi na uroczystość odsłonięcia jego pomnika w Krakowie w dniach 27. i 28. czerwca.

W dalszym ciągu wezwał delegatów do uczczenia przez powstanie z miejsc zmarłych druhów i poetów śp Adama Asnyka i Kornelego Ujejskiego.

Przechodząc do sprawozdania Wydziału Związku z czynności w r. 1897/98, wyraził d. przewodniczący przekonanie, że nie ma podstawy odnosić się pesymistycznie do pracy i rozwoju sokolstwa, gdyż pod jednym i drugim względem porównanie stanu sokolstwa w pierwszym roku jego powstania ze stanem dzisiejszym usprawiedliwia nadzieję w skuteczność pracy jego w przyszłości a tylko dążyć nam trzeba, aby ta praca była codzień bardziej sokolą i stosowała się coraz ściślej do nawoływań śp. druha Krówczyńskiego o konieczności i zbawienności ćwiczeń gimnastycznych.

Wreszcie stwierdził d. przewodniczący, że Zjazd został zwołany zgodnie z postanowieniami ustawy związkowej i zarządził złożenie kart uwierzytelniających według listy odczytanej przez sekretarza d. Fiszera.

Na 100 uprawnionych złożyło karty uwierzytelniające 51 delegatów 29 towarzystw, a mianowicie: z Bochni Dr. Andrzej Wcisło, z Chrzanowa Stanisław Michalski, z Czerniowiec August Dermal, z Gorlic Kazimierz Drogoń, z Gródka Jan Bogdanowicz z Jarosławia Dr. Władysław Grabowski, z Jaworowa Dr. J. Aleksander Hibl, z Krakowa Konstanty Lachowski, Dr. Stanisław Rowiński, Szczęsny Ruciński Józef Rudnicki, Władysław Turski, Jan Waszkiewicz Stanisław Zieliński, z Limanowej Emanuel Winter

ze Lwowa I. Dr. Ernest Adam, Dr. Kazimierz Czarnik, Antoni Durski, Dr. Antoni Dziędzielewicz, Dr. Xawery Fiszer, Władysław Janikowski, Józef Padewski, Henryk Rewakowicz, Ignacy Romanowski, Narcyz Ulmer, Alojzy Wallek, ze Lwowa II. Korneli Jaworski, z Łańcuta Stanisław Szaynowski, z Przemyśla Eugeni Kusiba, Wincenty Raynoch, Dr. Leonard Tarnawski, z Przeworska Dr. Bolesław Zborowski, z Pilzna Tytus Bujnowski, z Podgórza Wacław Adamski, z Rzeszowa Dr. Roderyk Als, Tadeusz Stanisz, z Sambora Władysław Popiel, z Sanoka Stanisław Biega, ze Skawiny Albin Kolloros, ze Śniatyna Jan Feliks Biliński, ze Stanisławowa Tadeusz Artychowski, Wilhelm Kramer, Józef Wierzejski, ze Sokala Karol Lewicki, ze Stryja Michał Ślosarski, z Tarnopola Eugeni Kessler, z Tarnowa Stanisław Dubelski, Leon Możdżeński, z Wadowic Teofil Nartowski, z Zagórza Dr. Józef Galant, ze Złoczowa Leon Krobicki.

Usprawiedliwiono nieobecność 18 delegatów: z Brzeżan, Borszczowa, Buczacza, Czortkowa, Dąbrowy, Doliny, Jasła, Kałusza, Kamionki, Kołomyi, Krosna, Mościsk, Myślenic, Ropczyc, Tuchowa, Wojnicza i Żółkwi.

Nie było delegatów ani nie nadesłano usprawiedliwienia: z Brzeska, Bóbrki, Brodów, Brzozowa, Bursztyna, Chodorowa, Delatyna, Dembicy, Grybowa, Jaworzna, Jelenia, Jordanowa, Kopyczyniec, Mikuliniec, Nowego Sącza, Nowego Targu, Oświęcimia, Radymna, Rohatyna, Rudek, Starego Sącza, Tarnobrzegu, Trembowli, Tyczyna, Wieliczki, Zaleszczyk, Załoziec, Zbaraża i Żywca.

Ponieważ protokół V. Zjazdu delegatów był dołączony do sprawozdania Wydziału za r. 1897/98, uwolniono sekretarza od czytania go.

Delegat z Gródka zażądał zanotowania, że w protokole tym nie uczyniono wzmianki, iż na V. Zjeździe był obecnym delegat tamtejszy d. Szturma. Na wniosek

d. Tarnawskiego polecono wymieniać w protokole tycl nieobecnych delegatów, którzy podczas Zjazdu pełnil gdzie indziej służbę sokolą z polecenia Związku, jak t miało miejsce podczas Zjazdu w r. 1897, że druhowi Janikowski i Tarnawski byli na Zlocie wadowickim de legatami Związku.

Uwolniono Wydział od czytania sprawozdania z r. 1897/98 i uchwalono odesłać je do sekcyi organizacyjnej do zbadania i przedłożenia wniosków.

Również odesłano do sekcyi administracyjnej sprawozdanie komisyi rewizyjnej odczytane przez d. Hibla a opiewające:

„Dnia 27. maja 1898 w obecności skarbnika Związku przeprowadziliśmy rewizyą ksiąg i kasy Związku przez porównanie z dowodami kasowymi i odcinkami przekazek dochodów. Sprawdziliśmy również zamknięcie rachunkowe za r. 1897 i bilans za tenże rok rachunkowy. Księgi kasę i efekta znaleźliśmy w zupełnym porządku i w zgodzie z zamknięciem rachunkowem.

Oprócz efektów i książeczek wkładkowych objętych bilansem za rok 1897 przechowuje skarbnik Związku książeczkę gal. Kasy oszczędności nr. 59.788 na „Redakcyę Przewodn. gimn." i kwotę 275 zł. 27 ct. opiewającą, o czem już w latach ubiegłych wspominano".

„Na podstawie dokonanej rewizyi stawiamy wniosek:

VI. Zjazd delegatów uchwali Wydziałowi i skarbnikowi Związku absolutoryum z gospodarki funduszami Związku w r. 1897/98. Lwów 28. maja 1898. Komisya rewizyjna: Dr. Józef Aleks. Hibl w. r., Dr. Aleksander Małaczyński w. r., Paulin Targoński w. r.".

Zgodnie z wnioskami Wydziału odesłano do zbadania i przedłożenia wniosków:

sprawę rezygnacyi prezesa d. Tadeusza Romanowicza, I. zastępcy prezesa d. Wawrzyńca Stycznia, tudzież wydziałowego i II. zast. prezesa d. Kazimierza Czarnika i sprawę dokonania wyboru w miejsce tych druhów, jak

:eż druhów ustępujących skutkiem upływu czasu, na który zostali wybrani — do sekcyi organizacyjnej, po poprzedniem odczytaniu przez sekretarza pism dd. Romanowicza (l. 995), Stycznia (l. 908) i Czarnika (l. 1.146), którzy dlatego tylko wnieśli rezygnacye, że dwom pierwszym zawodowe zajęcia, a trzeciemu także obowiązki wynikające z wyboru na zastępcę prezesa Sokoła lwowskiego nie pozwalają podejmować się nadal pracy w Wydziale Związku;

sprawę reasumcyi uchwały co do uzupełnienia §. 8. statutu wzorowego — do sekcyi regulaminowej;

sprawę uzupełnienia i bliższego określenia §. 5. regulaminu mundurowego przez zasadnicze postanowienia co do obchodów uroczystości sokolich i narodowych — do sekcyi regulaminowej;

sprawę wniosków Sokoła sanockiego co do postanowionej przez Wydział Związku zmiany płaszczów sokolich i co do zasięgania opinii Wydziałów towarzystw związkowych przed załatwianiem spraw ważnych obchodzących ogół sokolstwa — do sekcyi regulaminowej;

sprawę przygotowania funduszów potrzebnych na opędzenie kosztów udziału w powszechnym zlocie sokolim, zapowiedzianym na r. 1902 we Lwowie — do sekcyi administracyjnej;

sprawę ustanowienia na r. 1898 wysokości wstępnego i wkładek, upoważnienia Wydziału Związku do zniżania, a względnie odpisywania wkładek zaległych i imiennego wymieniania w „Przew. gimnast.“ tych towarzystw, które przez dłuższy czas zalegają z wkładkami rocznemi — do sekcyi administracyjnej;

sprawę ustanowienia miejsca przyszłego Zjazdu delegatów i wniosek d. Możdżeńskiego, aby ten Zjazd odbył się w Tarnowie — do sekcyi organizacyjnej;

wniosek d. Szaynowskiego w sprawie ujednostajnienia i rozszerzenia zadań sokolstwa i właściwego ich spełniania — do sekcyi organizacyjnej.

Przekazano Wydziałowi do zbadania i załatwienia: wniosek d. Wcisły, aby Zjazd delegatów nie odbywał się w tym samym dniu, w którym odbywają się przynajmniej dwa zloty;

wniosek d. Wcisły, aby wezwać Towarzystwa związkowe, iżby ubezpieczały swoich naczelników na wypadek niezdolności do pracy;

wniosek d. Wintera, aby u Sejmu i Wydziału krajowego wyrobić większe, jak dotąd, poparcie sokolstwa;

wniosek d. Wintera, aby w sposób odpowiedni wpłynąć na krajową Radę szkolną, iżby przy obsadzaniu posad nauczycieli szkół ludowych zwłaszcza na powiatach dawała pierwszeństwo kandydatom posiadającym kwalifikacyę teoretyczną i praktyczną na nauczycieli gimnastyki.

Nie znalazł poparcia:

wniosek d. Wintera, aby „Przewodnik gimnastyczny" przemienić z pisma miesięcznego na tygodniowe;

wniosek d. Drogonia, aby „Przewodnik gimnastyczny" zawierał więcej fachowych artykułów ściśle gimnastycznych i aby wezwać Wydziały towarzystw związkowych do nadsełania takich sprawozdań z wieczorków i popisów gimnastycznych, iżby miejsce ogólnikowych wzmianek zajęły szczegółowe opisy wykonanych ćwiczeń.

Po odczytaniu nadeszłych pism i telegramów z życzeniami od: Wydziału Sokoła buczackiego, Wydziału Sokoła dąbrowskiego, d. Dra Borysiewicza z Doliny, Wydziału Sokoła kałuskiego, d. Dr. Kocaya z Krosna, Wydziału Sokoła mościckiego, d. Dra W. Łodzińskiego z Myślenic i Wydziału Sokoła stanisławowskiego — zakończono pierwsze jawne posiedzenie Zjazdu o godzinie 1. po południu, poczem wszystkie trzy sekcye przystąpiły zaraz do rozpatrzenia spraw im przydzielonych.

O godzinie 6. po południu rozpoczęło się drugie jawne posiedzenie Zjazdu pod przewodnictwem d. Czarnika.

Z porządku przystąpiły sekcye do sprawozdań o wnioskach im przydzielonych.

Do sekcyi organizacyjnej zapisali się dd.: Walenty Adamski, Bujnowski, Czarnik, Galant, Jaworski, Kessler, Michalski, Popiel, Szaynowski, Turski, Wierzejski, Wcisło, Zborowski.

Imieniem sekcyi przedstawił wnioski jej sprawozdawca d. Wcisło:

przyjmuje się do wiadomości sprawozdanie Wydziału Związku za r. 1897/98;

przyjmuje się rezygnacyą dd. Romanowicza, Styczni i Czarnika, wyraża się podziękowanie d. Romanowiczowi za kilkuletnie przewodniczenie Związkowi, a d. Czarnikowi podziękowanie i uznanie za kilkuletnią gorliwą pracę;

postanawia się odbyć przyszły Zjazd delegatów w Tarnopolu z uwagi na przyjętą zasadę, że Zjazdy mają odbywać się kolejno jednego roku we wschodniej, drugiego w zachodniej części kraju; gdyby Zjazd nie mógł odbyć się w miejscu oznaczonem, upoważnia się zasadniczo Wydział Związku do oznaczenia miejsca Zjazdu;

przechodzi się do porządku dziennego nad wnioskiem d. Szaynowskiego „w sprawie ujednostajnienia i rozszerzenia zadań sokolstwa i właściwego ich spełniania“, wyrażając uznanie dla wyczerpującego i pięknego uzasadnienia tego wniosku;

zaleca się do przyjęcia wniosek d. Popiela uczyniony podczas obrad nad sprawozdaniem Wydziału Związku, w sprawie rozpisywania konkursów na dzieła z dziedziny gimnastyki, po wyczerpaniu wydanych już podręczników gimnastycznych i w miarę funduszów Związku.

Wszystkie te wnioski uchwalono bez zmiany.

Poczem zarządził d. przewodniczący wybory w miejsce druhów ubyłych wskutek rezygnacyi i upływu czasu, a powoławszy na skrutatorów dd. Wal. Adamskiego i Ku-

sibę, wezwał obecnych do oddawania kartek głosowania według listy odczytanej przez d. sekretarza.

Kartki głosowania oddali następujący dd. delegaci: z Bochni Wcisło, z Chrzanowa Michalski, z Czerniowiec Dermal, z Gorlic Drogoń, z Gródka Bogdanowicz, z Jarosławia Grabowski, z Jaworowa Hibl, z Krakowa Lachowski, Rowiński, Ruciński, Rudnicki, Turski, Waszkiewicz, Zieliński, z Łańcuta Szaynowski, z Limanowy Winter, ze Lwowa I. Adam, Czarnik, Durski, Dziędzielewicz, Fiszer, Janikowski, Padewski, Rewakowicz, Ulmer, Wallek, ze Lwowa II. Jaworski, z Przemyśla Kusiba, Raynoch, Tarnawski, z Przeworska Zborowski, z Pilzna Bujnowski, z Podgórza Adamski, ze Sambora Popiel, ze Sanoka Biega, ze Skawiny Kolloros, ze Śniatyna Biliński, ze Stanisławowa Artychowski, Kramer, Wierzejski, ze Sokala Lewicki, z Tarnopola Kessler, z Tarnowa Dubelski, Możdżeński, z Wadowic Nartowski, z Zagórza Galant, ze Złoczowa Krobicki.

Do sekcyi administracyjnej zapisali się dd.: Wacław Adamski, Hibl, Kolloros, Kusiba, Możdżeński, Padewski, Romanowski, Ślosarski, Tarnawski, Ulmer, Winter.

Imieniem sekcyi przedstawił sprawozdawca jej d. Ulmer wniosek na przyjęcie sprawozdania komisyi rewizyjnej do wiadomości, i na udzielenie absolutoryum tudzież wyrażenie uznania Wydziałowi i skarbnikowi Związku. — Wniosek ten uchwalono bez dyskusyi.

Drugi sprawozdawca d. Padewski przedstawił w sprawie przygotowania funduszów potrzebnych na opędzenie kosztów udziału w powszechnym zlocie sokolim we Lwowie w r. 1902 następujący wniosek sekcyi:

wzywa się towarzystwa związkowe, aby przygotowywały fundusze potrzebne na opędzenie kosztów udziału w powszechnym zlocie sokolim zapowiedzianym na rok

1902 we Lwowie, a Wydział Związku wzywa się, aby dokonane w tej sprawie starania i rezultaty ogłaszał w „Przewodniku gimnastycznym“ i w rocznych sprawozdaniach. — Wniosek ten uchwalono bez dyskusyi.

Trzeci wniosek sekcyi w sprawie wstępnego i wkładek opiewał:

a) na rok 1898 ma wynosić: wstępne dziesięć (10) koron, a wkładka roczna od każdego członka towarzystwa związkowego wykazanego w sprawozdaniu za r. 1897, a względnie w towarzystwach świeżo zawiązanych, od każdego członka należącego doń w chwili zawiązania — po jednej (1) koronie;

b) Wydziałowi Związku udziela się upoważnienia do zniżania, a względnie odpisywania wkładki rocznej w wypadkach zasługujących na uwzględnienie;

c) towarzystwa, które przez czas dłuższy z wkładkami rocznemi zalegają, mają być wymieniane imiennie w „Przewodniku gimnast.“.

Wnioski pod *a)* i *b)* uchwalono bez zmiany, a wniosek pod *c)* w następującem brzmieniu:

towarzystwa, które w pół roku po upływie roku płatności, zaległych za ten rok wkładek nie uiściły, mają być wymieniane imiennie w „Przewodniku gimnastycznem“, po uprzedniem upomnieniu i zagrożeniu takiego imiennego wymienienia w organie Związku.

Do sekcyi regulaminowej zapisali się dd.: Artychowski, Biega, Biliński, Dzięśdzielewicz, Drogoń, Fiszer, Jaworski, Kramer, Krobicki, Lachowski, Lewicki, Nartowski, Rudnicki, Zieliński.

Imieniem tejże sekcyi przedstawił d. Nartowski następujący wniosek:

reasumuje się uchwałę V. Zjazdu delegatów, która postanawia, że członek Sokoła przesiedlający się na stałe mieszkanie do miejscowości, w której istnieje towarzystwo sokole, nie śmie należyć nadal do dawnego towa-

rzystwa, jeżeli się nie wpisze do istniejącego w nowe
miejscu zamieszkania, a natomiast

przekazuje się Wydziałowi Związku do zbadani
i załatwienia przyjęty przez sekcyę wniosek d. Dzięndzie
lewicza:

jako drugi ustęp §. 14. stat. wzorowego ma by
dodane postanowienie, że „kto się na stałe przesiedl
z miejsca swego towarzystwa do miejsca, gdzie istniej
związkowe towarzystwo sokole, występuje tem same
z dotychczasowego towarzystwa“.

Uchwalono zgodnie z tym wnioskiem.

Następnie przedstawił d. Dzięndzielewicz wniose
sekcyi zgodny z wnioskiem Wydziału Związku, a ma
jący na celu uzupełnienia i bliższe określenie §. 5. regu
laminu mundurowego:

a) uznaje się rocznicę zgonu Tadeusz
Kościuszki (dzień 15. października) za uroczystoś
sokolą, którą wszystkie towarzystwa winne święci
corocznie w miesiącu październiku. Tem samem użyci
munduru na tej uroczystości podpada pod przepis §. 5
regul. mund.;

b) inne uroczystości narodowe (z wyjąt
kiem politycznych, w których towarzystwom sokolin
brać udziału nie wolno) mogą towarzystwa związ
kowe urządzać lub brać w nich udział, jeżeli po
ważne i godności narodowej odpowiadające urządzeni
ich jest wśród danych stosunków zapewnione, a w szcze
gólności co do uroczystości takich, przez inn
Koła urządzanych, tylko pod warunkiem, je
żeli właściwy Wydział towarzystwa przez swoją repre
zentacyę wziął w przygotowaniach udział i na program
się zgodził.

Tą samą zasadą winny się właściwe Wydziały kie
rować w uchwale swej co do użycia munduru na takich
uroczystościach, nie spuszczając z oka tego, że towarzy
stwa sokole nie są stowarzyszeniami ograniczonemi na

pewne stany lub klasy, któreby wymagały zawsze występu wszystkich członków umundurowanych, lecz towa- :zystwami rozciągającemi się na ogół społeczeństwa. Wskutek tego występ ogółu członków umundurowanych ;am tylko jest wskazanym, gdzie już nie o samą reprezentacyą idzie (do czego wystarcza Prezydyum lub Wydział), ale gdzie z powodu wyjątkowej ważności (np. przez ;ały naród współcześnie święconego obchodu) idzie o zewnętrzne wystąpienie całego towarzystwa w ordynku lub :e sztandarem.

Uchwalono jednomyślnie w myśl wniosków powyższych.

Z kolei przedstawił d. Adamski wynik głosowania, v którem wzięło udział, jak sprawdzono, 47 delegatów. Wszystkimi, względnie prawie wszystkimi głosami zo- ıtali wybrani:

prezesem d. Dr. Antoni Dzięudzielewicz, pierwszym zastępcą prezesa d. Władysław Turski — .a dwa lata;

wydziałowymi dd.: Dr. Xawery Fiszer, Edmund Iauswald, Józef Padewski, Dr. Leonard Tarnawski, Alojzy Wallek, Dr. Andrzej Wcisło — na trzy lata; Iarcyz Ulmer — na dwa lata, Dr. Adam Szulisławski — a jeden rok;

członkami komisyi rewizyjnej dd.: Dr. . Aleksander Hibl, Dr. Aleksander Małaczyński, Paun Targoński — na jeden rok.

Po ogłoszeniu powyższego wyniku wyborów oddał . Czarnik przewodnictwo d. Dzięudzielewiczowi, który odziękowawszy za wybór i wspomniawszy z uznaniem poprzedniku swoim d. Romanowiczu, tudzież o dd. tyczniu i Czarniku, zaznaczył jako główny swój program — pracę w kierunku rozbudzenia ruchu ćwiczebnego.

Poczem d. Fiszer przedstawił imieniem sekcyi regulaminowej wniosek przejścia do porządku

dziennego nad wnioskami Towarzystwa gimnastycznego Sokół w Sanoku opiewającymi:

a) Zjazd delegatów uznaje uchwałę Wydziału Związku powziętą dnia 13. lutego 1898, a dotycząca zmiany płaszczy sokolich, za zbyt uciążliwą dla wszystkich towarzystw sokolich i uchyla ją;

b) Zjazd delegatów poleca Wydziałowi Związku aby w żadnym wypadku ważnej, ale nie nagłej sprawy ogółu sokolstwa dotyczącej, nie podejmywał uchwał bez poprzedniego zasiągnięcia opinii towarzystw.

Zjazd delegatów zgodnie z wnioskiem sekcyi regulaminowej przeszedł do porządku dziennego nad powyższymi wnioskami Towarzystwa gimnastycznego Sokół w Sanoku.

Następnie zawiadomił d. Fiszer, że sekcya regulaminowa wstrzymała się od obrad nad następującym wprost do niej wniesionym, a nie przez Zjazd delegatów przekazanym jej wnioskiem:

„naczelnikiem okręgowym może być tylko naczelnik jednego z gniazd okręgowych mający egzamin państwowy, a w razie braku takiego kandydata ten, kogo grono związkowe za najodpowiedniejszego uzna. Podpisali dd.: Rowiński, Wallek, Janikowski, Waszkiewicz, Michalski, Ruciński, Durski, Raynoch, Dubelski, Drogoń.

Zjazd delegatów przekazał ten wniosek Wydziałowi Związku do zbadania i załatwienia.

Wreszcie udzielił d. przewodniczący głos d. Wacławowi Adamskiemu, który jako prezes Sokoła w Podgórzu zaprosił delegatów Związku i towarzystw na uroczystość poświęcenia sztandaru mającą się odbyć w dniu 29. czerwca.

Na tem zakończono obrady VI. Zjazdu delegatów.

Dr. Fiszer,	*Dr. Czarnik*,
sekretarz.	zastępca prezesa.

Szanowni Druhowie!

W roku obejmującym niniejsze sprawozdanie (za r. 1898/1899) należeli do Wydziału Związku wybrani:

na VI. Zjeździe w Rzeszowie 5. czerwca 1898 na okres dwuletni (1898—1899) prezes Dr. Antoni Dziędzielewicz i pierwszy zast. prezesa Władysław Turski i wydziałowi:

a) wybrani na IV. Zjeździe w Krakowie 29. czerwca 1896 na okres trzyletni (1896—1898): Edmund Cenar, Antoni Durski, Leon Krobicki, Tadeusz Stanisz, wybrany na V. Zjeździe w Stanisławowie 7. czerwca 1897 na okres dwuletni (1897—1898) Walenty Adamski i wybrany na VI. Zjeździe na jeden rok (1898) Dr. Adam Szulisławski,

b) wybrani na V. Zjeździe na okres trzyletni (1897—1899): Dr. Ernest Adam, Łucyan Lipiński, Ignacy Romanowski, Michał Ślosarski, Józef Wierzejski i wybrany na VI. Zjeździe na okres dwuletni (1898—1899) Narcyz Ulmer, a wreszcie

c) wybrani na VI. Zjeździe na okres trzyletni (1898—1900): Dr. Xawery Fiszer, Edmund Hauswald, Józef Padewski, Dr. Leonard Tarnawski, Alojzy Wallek, Dr. Andrzej Wcisło.

Podział czynności dokonany w drodze wyboru, względnie mianowania na pierwszem posiedzeniu Wydziału (w Rzeszowie 5. czerwca 1898) pozostał prawie bez zmiany do końca okresu sprawozdawczego.

Wybrani: drugim zastępcą prezesa Dr. Fiszer, sekretarzem Dr. Adam, skarbnikiem Padewski, zastępcą sekretarza i skarbnika Ulmer, administratorem „Przew. gimn.“ i gospodarzem Wallek, zastępcą Cenar;

mianowani: naczelnikiem związkowym Durski, pierwszym jego zastępcą Szczęsny Ruciński, drugim Wło-

dzimierz Świątkiewicz, naczelnym redaktorem „Przewod. gimn.“ Dr. Fiszer, współredaktorem Dr. Szulisławski, pierwszym chorążym Krobicki, drugim Wallek.

Przy końcu roku 1898 zrezygnował z sekretarstwa Dr. Adam, a w jego miejsce wybrano Ulmera.

Obecnie ustępują: wskutek stanowczej rezygnacyi dd: prezes Dr. Antoni Dzięsaid dzielewicz, którego następca ma być wybrany na rok jeden (1899) i wydziałowy Dr. Ernest Adam, w którego miejsce należy dokonać wyboru także na rok jeden (1899); wskutek upływu czasu, na który byli wybrani, wydziałowi dd: Walenty Adamski, Edmund Cenar, Antoni Durski, Leon Krobicki, Tadeusz Stanisz, Dr. Adam Szulisławski, a w miejsce ich należy dokonać wyboru sześciu wydziałowych na okres trzyletni (1899—1901).

Ustępują także wskutek upływu czasu wybrani na VI. Zjeździe na rok jeden (1898) członkowie komisyi rewizyjnej, dd: Dr. J. Aleksander Hibl, Dr. Aleksander Małaczyński, Paulin Targoński.

Posiedzenia Wydziału odbyły się: 5. czerwca i 23. paźdz. 1898, 19. lutego i 23. kwietnia 1899.

Komisya miejscowa, do której składu należeli wszyscy członkowie Wydziału zamieszkali we Lwowie, przygotowywała na częstych posiedzeniach sprawy należące do zakresu działania Wydziału, wykonywała przekazane jej uchwały, a w wypadkach nagłych była doradczym organem prezydyum związkowego, które odnośne zarządzenia swoje poddawało aprobacie Wydziału.

Sprawy przekazane Wydziałowi przez VI. Zjazd delegatów, wymienione są w protokole poprzedzającym niniejsze sprawozdanie.

Załatwiono zgodnie z przekazanymi wioskami:

a) wniosek d. Wcisły, że „nie należy wyznaczać terminu Zjazdu delegatów na dzień, w którym odbywają się zloty przynajmniej dwóch okręgów“;

b) wniosek d. Dzięd zielewicza dotyczący uzupełnienia statutu wzorowego dla towarzystw sokolich, w taki sposób, że w §. 14. ma być dodane postanowienie: „Kto się na stałe przesiedla z miejsca swego towarzystwa do miejsca, gdzie istnieje towarzystwo sokole, występuje tem samem z dotychczasowego towarzystwa“;

c) wniosek d. Wintera domagający się, aby u Sejmu i Wydziału krajowego wyrobić większe, jak dotąd poparcie sokolstwa — przez wniesienie petycyi do Sejmu krajowego o przyznanie towarzystwom sokolim subwencyi rocznej w kwocie dziesięciu tysięcy i wyasygnowanie jej do rąk Wydziału Związku z obowiązkiem zdania corocznie sprawy z jej użycia. Na innem miejscu wyłuszczymy motywa, na których Wydział Związku oparł powyższą petycyę, tu zaznaczamy tylko tyle, że deputacyi Związku, która prosiła ustnie o poparcie tej petycyi JE. p. Marszałka i posłów sejmowych, powiodło się na razie uzyskać tylko tyle, że Związkowi na wydawnictwo podręczników gimnastycznych podwyższono subwencyą ze 100 na 200 zł. a dotychczasowy ryczałt przekazywany Wydziałowi krajowemu do rozdziału tytułem subwencyi między towarzystwa sokole został zwiększony o pięćset złot. reńsk. i że subwencyą będzie rozdzielał Wydział krajowy po poprzedniem zasięgnięciu opinii Wydziału Związku;

d) wniosek d. Rowińskiego i tow. domagający się, aby naczelnikiem okręgowym mógł być tylko naczelnik jednego z gniazd okręgowych mający egzamin państwowy, a w razie braku takiego kandydata ten, kogo grono związkowe za najodpowiedniejszego uzna — przez uchwalenie, po zasięgnięciu opinii grona związkowego, zmiany §. 4. regulaminu dla okręgowych gron nauczycielskich w tym kierunku, że „naczelnikiem okręgowym jest każdorazowy naczelnik gniazda centralnego i że w razie przeszkody proponuje grono okręgowe naczelnika swego na rok jeden z pomiędzy fachowo uzdol-

nionych swych członków, a Wydział okręgowy mianuje go.

Wniosek d. Wcisły domagający się wezwania Towarzystw związkowych, iżby ubezpieczały swoich naczelników na wypadek niezdolności do pracy, — nie miałby, w razie dosłownego spełnienia mandatu udzielonego Wydziałowi, tych praktycznych, a wszędzie jednakich wyników, które miał na myśli wnioskodawca i ostatni Zjazd delegatów; owszem w interesie sprawy będzie najkorzystniej, jeżeli Wydział Związku ujmie ją w swoje ręce i tak wszystko opracuje i obmyśli, aby dla ubezpieczających i ubezpieczonych stworzyć jak najdogodniejsze warunki. Doprowadzenie sprawy do takiego wyniku wymaga dłuższego czasu i możności stosownego podziału pracy w Wydziale, zwłaszcza, że łączy się z tem słuszny wzgląd także na członków gron nauczycielskich i w ogóle na druhów biorących udział w ćwiczeniach, których także należałoby ubezpieczyć odpowiednio. Z tego powodu możemy powyższy wniosek, uważać jako cenną wskazówkę przy opracowaniu przez Wydział w najbliższym czasie sprawy ubezpieczenia w kierunku wyżej wyłuszczonym.

Wniosek d. Wintera, aby w sposób odpowiedni wpłynąć na krajową Radę szkolną, iżby przy obsadzaniu posad nauczycieli szkół ludowych zwłaszcza na powiatach dawała pierwszeństwo kandydatom posiadającym kwalifikacyę teoretyczną i praktyczną na naucęycieli gimnastyki, nadawał się do załatwienia tylko w takiej drodze, jaką miał na myśli wnioskodawca. I przy nadarzonej sposobności starano się wpływać na dotyczące czynniki w myśl powyższego wniosku jeszcze przed jego uczynieniem; nie należy atoli przeoczać, że nie na krajową Radę szkolną, lecz na te osoby, którym przysłuża prawo proponowania kandydatów na posady nauczycielskie, można łatwiej i skuteczniej wpływać w kierunku wskazanym we wniosku.

Sprawa zaprowadzenia jednolitej rachunkowości i manipulacyi kasowej, którą w poprzedniem sprawozdaniu wykazaliśmy jako jeszcze nie załatwioną, była i teraz rozpatrywaną przez dotyczącą komisyę, atoli w łonie tej komisyi powstały wątpliwości, ażali sprawa powyższa da się załatwić jednolicie dla wszystkich towarzystw bez względu na wielką lub tylko drobną ich gospodarkę i jednolita kasowość i rachunkowość nie będzie dla jednych zbyt krępującą, dla drugich zbyt drobiazgową. Na wszelki wypadek przypomniał Wydział pomienionej komisyi przedłożenie wniosków, o których wyniku doniesie w następnem sprawozdaniu.

Zapowiedziane w poprzedniem sprawozdaniu zebranie w jedną całość wszystkich regulaminów już obowiązujących i w toku ułożenia będących, nie zostało jeszcze dokonanem, ponieważ niektóre z dawnych regulaminów uległy pewnym zmianom, a świeżo uchwalone, których potrzeba od dawna była uczuwaną, wymagają jeszcze ostatecznego opracowania pod względem stylistycznym. Czasowe tedy opóźnienie zbioru regulaminów przyczyni się tylko do większej ich jasności.

Tyle o sprawach przekazanych Wydziałowi przez VI. Zjazd delegatów, względnie poruszonych w sprawozdaniu poprzedniem.

Ze spraw bieżących poświęcił Wydział największą baczność tym sprawom, które uważa jako najistotniejsze i najrealniejsze ze względu na właściwe zadanie towarzystw sokolich.

Należy tu przedewszystkiem sprawa związkowego kursu nauczycielskiego. W roku 1898 zachodziła poważna obawa, że tenże kurs z powodów niezawisłych od Wydziału nie będzie mógł się odbyć i już zamierzano zastąpić go dwutygodniowymi kursami okręgowymi, atoli dzięki Sokołowi krakowskiemu i członkom jego Grona nauczycielskiego nie doznała niemiłej przerwy dotychczasowa działalność Związku w powyższym kie-

runku. Kurs odbył się w Krakowie w czasie od 18. lipca do 26. sierpnia 1898, a kierownik jego d. Szczęsny Ruciński, zastępca naczelnika związkowego i dd.: Dr. Maryan Doliński i Jan Waszkiewicz sumiennem i umiejętnem spełnieniem przyjętego obowiązku zasłużyli sobie na wdzięczne uznanie Wydziału Związku i druhów uczestników kursu, których zgłosiło się czternastu. Tylko jeden z nich nie poddał się egzaminowi odbytemu w d. 27. sierpnia wobec komisyi złożonej z dd.: Dr. Dziędzielewicza, prezesa Związku, Turskiego, pierwszego zast. prezesa, Durskiego, naczelnika związkowego, Dr. Rowińskiego, członka Grona związkowego i egzaminatorów Dr. Dolińskiego, Rucińskiego i Waszkiewicza. Złożyli egzamin: z postępem bardzo dobrym dd.: Henryk Gąsiorowski z Kołomyi i Aleksander Saloni z Rzeszowa, z postępem dobrym dd.: Tadeusz Bursztyn z Bochni, Jan Dyhdalewicz z Buczacza, Ludwik Eckert z Brzeżan, Julian Kosiński ze Śniatyna, Franciszek Kruk z Łańcuta, Klaudyusz Solarski ze Złoczowa, Korneli Szabo ze Sambora, Witołd Wolański ze Lwowa, z postępem dostatecznym d. Kazimierz Zajdzikowski z Krakowa.

Tym sposobem zastęp odpowiednio kwalifikowanych nauczycieli gimnastyki w Towarzystwach sokolich zwiększył się znowu o dziesięciu druhów, a Wydział nie wątpi, że tylko w miarę przyrostu takich nauczycieli wzmoże się słaby dotąd ruch ćwiczebny w towarzystwach sokolich a szkoły, prawie zupełnie nie przygotowane do wprowadzenia w życie przymusu gimnastycznego, tak, jak tego wymaga rozporządzenie wprowadzające ten przymus, będą mogły coraz pewniej liczyć na pozyskanie koniecznych sił nauczycielskich, kształcących się — ofiarnością wcale niezamożnego sokolstwa, które mimo tego nie może doczekać się ze strony odnośnych czynników poparcia moralnego i czynnej pomocy wynikającej z przeświadczenia, że to poparcie i ta pomoc należy się słu-

sznie choćby tylko z tego powodu, że cały ciężar wychowania fizycznego młodzieży szkolnej powinien spoczywać na tych samych barkach, które dźwigają ciężar wychowania umysłowego.

Pierwszy krok do zmiany tych nienaturalnych stosunków uczyniony został, za staraniem sokolstwa, właśnie w czasie, do którego odnosi się sprawozdanie niniejsze, a choć krok ten charakteryzuje znamiennie bierność stanowiska, jaką w sprawie wychowania fizycznego młodzieży szkolnej zachowuje naczelna nasza władza szkolna, mimo to musimy go uważać jako objaw dodatny w kierunku tego wychowania i jako urzędowe uznanie działalności — dotąd ignorowanego sokolstwa polskiego.

Otóż wskutek rezolucyi Sejmu krajowego z 18. lutego 1898 wezwała Rada szkolna krajowa okólnikiem z 20. czerwca 1898 do l. 7553 wszystkie Rady szkolne okręgowe „ażeby w miastach, gdzie istnieją towarzystwa sokole i oświadczą gotowość bezinteresownego prowadzenia ćwiczeń gimnastycznych, a nauka ta w szkole dla braku sali lub boiska gimnastycznego się nie odbywa, z zarządem takiego towarzystwa weszły w rokowanie i porozumiały się z nim co do bezpłatnego udzielania nauki gimnastyki uczniom szkół ludowych w budynkach sokolich, aż do czasu, w którym szkoły zostaną zaopatrzone w sale i boiska gimnastyczne“.

Okólnik ten nie liczy się z powszechnie znanymi faktami, że towarzystwa sokole są ubogie, że walczą z niedoborami, a tylko w rzadkich wypadkach mogą zaledwie utrzymać budżetową równowagę, że o ile udzielają nauki gimnastyki młodzieży szkolnej, muszą na ten cel dokładać z własnych funduszów nawet tam, gdzie otrzymują niedostateczne zawsze subwencye, bo etat nauczycielski, utrzymanie sali, służby, przyrządy i przybory kosztują znacznie więcej. Mimo to Wydział Związku powitał ten okólnik z prawdziwą radością i wdzięcznością,

a wiedząc, że towarzystwa sokole nie cofną się prze wymaganą od nich ofiarą, zwłaszcza, że ponoszą już j przez lat dziesiątki, wezwał je w przypuszczeniu, ż okręgowe Rady szkolne, nawykłe do stanowiska biernośc wobec pierwszorzędnej sprawy wychowania fizyczneg młodzieży szkolnej, mogą ociągać się z wypełnieniem otrzy manego nakazu, aby same bezzwłocznie odniosły się d dotyczących Rad okręgowych w sprawie przyspieszeni tego, co narzucono towarzystwom sokolim nie zapytawsz ich poprzednio, ani nawet nie zawiadomiwszy ich o treśc wydanego okólnika.

Z drugiej strony uznał Wydział Związku pomie niony okólnik jako bardzo poważny motyw do petycyi o której wspomnieliśmy wyżej.

W petycyi tej wyłuszczyliśmy obszernie stanowisko jakie zajmuje tak Związek jak poszczególne towarzystw sokole wobec okólnika Rady szkolnej krajowej, następni wykazaliśmy, że Związek od chwili swego powstani urządza co roku kursy gimnastyczne, które przysposobił już poważny zastęp nauczycieli gimnastyki wykształco nych teoretycznie i praktycznie i wydał już, a w dal szym ciągu zamierza wydać, szereg podręczników gimna stycznych, które Rada szkolna krajowa reskryptem z 23 lipca 1898 l. 14506 zaliczyła w poczet książek poleco nych do bibliotek okręgowych dla nauczycieli szkół lu dowych pospolitych i wydziałowych, a wreszcie podnie śliśmy z naciskiem, że nikt inny, tylko towarzystw sokole od lat dziesiątek, nie szczędząc ofiar przechodzą cych ich siły, pracują w kierunku fizycznego wychowani młodzieży szkolnej i nie godzi się wobec bardzo dalekie przyszłości, w której szkoły będą zaopatrzone we własn sale i boiska gimnastyczne, narażać egzystencyę ich n ewentualność, którąby udaremnić mogła nadzieje, przy wiązywane w powyższym okólniku do pożytecznej i trwa łej ich działalności, o tyle wyższej i donioślejszej spo łecznie od użyteczności innych wydawnictw, celów i sto

varzyszeń, o ile te ostatnie większego, aniżeli sokolstwo, loznawały poparcia z funduszów krajowych. Petycyę tę akończyliśmy uwagą, że skoro tylko Związek zna dokładnie działalność i potrzeby towarzystw sokolich i tylko on jeden posiada najdokładniejsze dane, ażeby ocenić, które towarzystwa i w jakiej mierze potrzebują pomocy właśnie w celu skutecznego współdziałania w kierunku fachowej nauki gimnastyki młodzieży szkolnej, byłoby pożądanem, aby subwencyą podwyższoną do kwoty dziesięciu tysięcy rocznie, wyasygnowano do rąk Wydziału Związku z obowiązkiem zdawania sprawy z użycia jej na powyższe cele.

Powyżej powiedzieliśmy już, jaki skutek odniosła a petycya; wyrażamy nadzieję, że w latach następnych powiedzie się Wydziałowi Związku dalszemi petycyami uzyskać o wiele wydatniejsze poparcie dla towarzystw związkowych i że towarzystwa te zrozumieją obecnie, ak doniosłem dla nich będzie takie utrzymywanie łączności z Wydziałem Związku, aby tenże mógł oprzeć petycye wnoszone w ich interesie na datach ścisłych i w porę udzielanych i aby opinię swoją co do rozdziału przyznanego zasiłku mógł wydawać na pewnych i dokładnych podstawach.

Do ankiety dla reformy szkół średnich nie zaproszono reprezentacyi Związku, prawdopodobnie z tych samych powodów, z których nie uważano za właściwe zapytać sokolstwa o zdanie przed wygotowaniem okólnika, o którem wspominaliśmy wyżej. Mimo to powiodło się sokolstwu przez usta prezesa Związku, którego zaproszono z innego tytułu, wypowiedzieć zapatrywanie swe o celu i zadaniu szkoły średniej. Że zapatrywanie to było oparte na naszych sokolich zasadach, nie potrzebujemy dodawać, a poprzestajemy tylko na zaznaczeniu, że zdanie reprezentanta naszego, iż społeczeństwo chcąc mieć dobrych obywateli, musi mieć ich przedewszystkiem zdrowych, zostało poparte przez wszystkich

członków ankiety, która dała odpowiedni wyraz gwałtownej potrzebie reformy szkół średnich w kierunku wychowania fizycznego.

Wspominamy o tem pomimo niezaproszenia reprezentacyi sokolstwa do ankiety, bo w tak ważnej sprawie, jaką jest fizyczne wychowanie młodzieży, nie chodzi nam o czczą formalność, lecz o rzecz samą.

Ponieważ lustracye wprowadzone na próbę okazały się w skutkach zarządzeniem bardzo korzystnem, uchwalił Wydział zasadniczo, że odtąd lustracye okręgowe mają się odbywać stale, w ciągu każdego roku kalendarzowego. Do tej pory nie otrzymał Wydział ani sprawozdań, ani nawet wiadomości o lustracyach odbytych w ciągu r. 1899 (uchwała zapadła przy końcu r. 1898), atoli nie ulega wątpliwości, że lustracye odbędą się z powodu zapowiedzianych Zlotów: okręgu VII. w Kołomyi w d. 21. i 22. maja, okręgu VI. w Tarnopolu w d. 4. czerwca, okręgu I. w Bochni w d. 29. czerwca i okręgu IV. w Jaworowie w d. 9. lipca b. r., a także w innych okręgach, głównie zaś w II. (tarnowskim), III. (rzeszowskim) i w VIII. (nowosandeckim), które nie uważają za właściwe zastosować się do uchwały nakazującej urządzanie peryodycznych Zlotów okręgowych, lub przynajmniej usprawiedliwienie zachodzącej niemożliwości. — W roku 1898 tylko okręg V. odbył obowiązkowy Zlot swój (w Stryju).

Obok lustracyi, a poniekąd jako ich wynik odbywać się mają — zapoczątkowane z dobrym skutkiem w okręgu I. „wędrówki lustracyjne“ odbywane przez naczelników okręgowych i „wędrówki informacyjne“ odbywane przez wydelegowanych instruktorów, a to na podstawie instrukcyi ułożonych przez naczelników okręgowych odpowiednio do potrzeb i warunków danej miejscowości, a uwzględniających przeważnie stronę praktyczną. „Wędrówki“ te, co do których bliższe szczegóły mają być jeszcze opracowane, przyczynią się nie-

zawodnie do rozbudzenia ruchu ćwiczebnego zwłaszcza w tych towarzystwach, gdzie brak odpowiednio wykształconych kierowników ćwiczeń.

O podręcznikach do nauki gimnastyki, które wyszły dawniej, wspomnieliśmy w sprawozdaniu poprzedniem. Były to: „Drążek“ Edm. Cenara, „Kółka“ Dr. Teofila Tyszeckiego, „Poręcze“ Ant. Durskiego i „Ćwiczenia wolne“ Ant. i Jana Durskich. W roku ubiegłym wydano przedruk pracy drukowanej w „Przew. gimn.“ p. t. „Zarys fizyologii gimnastyki“ Dra F. A. Schmidta w tłumaczeniu Dra Karola Zaleskiego, przedruk umieszczonego w „Przew. gimn.“ „Regulaminu mundurowego“, drugi poprawny nakład „Rozkazów do ćwiczeń rzędowych“, a w końcu znacznym nakładem bardzo użyteczne i na czasie będące większe dziełko Ant. Durskiego „Gimnastyka dziewcząt i kobiet“, (ćwiczenia na przyrządach) ze 100 ilustracyami w tekście. Nakład każdego z tych dziełek w 500 egzemplarzach; łączny koszt wydawnictwa (druk, rysunki, ryciny, honorarya autorskie) 1.099 zł. 36 ct. Cenę sprzedaży obliczyliśmy z bardzo małym zyskiem, pragnąc uprzystępnić te podręczniki nawet najmniej zamożnym. — Na tem miejscu wspomnieć należy o wydanych nakładem „Przeglądu gimnastycznego“ wychodzącego w Krakowie jako organ grona nauczycielskiego Sokoła krakowskiego „Zapasach“ Z. Wyrobka i Szcz. Rucińskiego i „Nauce szermierki“ Tokarskiego.

W dalszym ciągu zamierzonem jest przedewszystkiem wydanie podręcznika dla „Gier i zabaw“, tudzież Wł. Janikowskiego „Ćwiczenia na koniu i koźle“, Ant. Durskiego dalszej części „Gimnastyka dziewcząt i kobiet“ (ćwiczenia wolne z przyborami), Romualda Kwiatkowskiego „Ćwiczenia na wspinalni“ i Ant. Durskiego drugie poprawne wydanie „Skoczni“ i „Poręczy“ i dokończenie „Drążka“. Do wydawnictw tych przygotowują się już potrzebne rysunki i klisze, a w miarę zasobów Związku okażą się te podręczniki, których dotychczas

albo nie ma wcale, albo też pierwszy nakład zupełnie jest wyczerpany.

Za staraniem Wydziału Rada szkolna krajowa reskryptem z 23. lipca 1898 l. 14506 zaliczyła w poczet książek dozwolonych do bibliotek okręgowych dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych i wydziałowych następujące podręczniki: Rozkazy do ćwiczeń rzędowych, Ćwiczenia rzędowe Edm. Cenara, Ćwiczenia towarzyskie Dra T. Tyszeckiego, Drążek Edm. Cenara, Poręcze Ant. Durskiego, Kółka Dra Tyszeckiego, Ćwiczenia wolne Ant. i Jana Durskich, Zarys fizyologii gimnastyki Dra Schmidta-Zaleskiego. Wydział odniósł się także do Dyrekcyi wszystkich szkół średnich w kraju z prośbą o przyjęcie tych podręczników do bibliotek szkolnych.

Na wydawnictwo podręczników otrzymał Związek w r. 1898 od Wys. Sejmu i gal. Kasy oszczędności subwencyę po 100 zł., w r. 1899 od Wys. Sejmu 200 zł.

Ciekawą będzie niezawodnie wiadomość o ruchu powyższych wydawnictw, obok których administracya „Przew. gimn.“ spoczywająca w rękach d. Walleka miała na składzie także wydawnictwa powierzone jej w komis. Otóż w ciągu pięciu lat (1894— 1898) sprzedano:

a) z wydawnictw związkowych:

rozkazów do ćwicz. rzędowych	egz.	433	za	71	zł.	—	ct.
regul. wyścigów kolarzy .	„	205	„	6	„	70	„
rozkazów na II. zlot . .	„	64	„	1	„	50	„
wskazówek zdrowotnych .	„	438	„	11	„	50	„
regulam. pochodowego . .	„	167	„	4	„	85	„
słowniczka gimnast. . . .	„	87	„	14	„	27	„
ćwiczeń towarzysk. . . .	„	100	„	19	„	20	„
rozkazów na III. zlot . .	„	3	„	—	„	30	„
ćwiczeń rzędowych . . .	„	83	„	64	„	45	„
podręczn. „drążek“ . . .	„	38	„	12	„	80	„
„ „poręcze“ . . .	„	58	„	15	„	60	„
„ „kółka“ . . .	„	33	„	11	„	46	„
„ „ćwicz. wolne“ .	„	46	„	17	„	40	„

zarysu fizyologii	egz.	30	za	3	zł.	10	ct.
krótk. rysu o gimnast. . .	„	14	„	1	„	10	„
regulam. mundur. . . .	„	2	„	—	„	10	„
„ pochod. (2 nakł.) .	„	50	„	1	„	50	„
nut: „pochód Sokołów“ . .	„	67	„	14	„	05	„
„marsze sokole“ 1894	„	105	„	8	„	30	„
„marsze sokole“ 1896	„	20	„	1	„	90	„
„na falach Dunaju“ .	„	10	„	—	„	90	„
„na falach Wisły“ .	„	29	„	2	„	75	„
korespondentek (1 nakł.) .	„	4000	„	38	„	86	„
Przew. gimn. roczn. 1884 .	„	10	„	8	„	84	„
„ „ „ 1885 .	„	10	„	7	„	84	„
„ „ „ 1886 .	„	10	„	8	„	84	„
„ „ „ 1887 .	„	10	„	8	„	84	„
„ „ „ 1888 .	„	11	„	8	„	64	„
„ „ „ 1889 .	„	12	„	9	„	64	„
„ „ „ 1890 .	„	10	„	8	„	85	„
„ „ „ 1891 .	„	9	„	8	„	42	„
„ „ „ 1892 .	„	8	„	7	„	40	„
„ „ „ 1893 .	„	15	„	13	„	50	„
„ „ „ 1894 .	„	11	„	10	„	32	„
„ „ „ 1895 .	„	11	„	10	„	18	„
„ „ „ 1896 .	„	16	„	14	„	63	„
„ „ „ 1897 .	„	5	„	5	„	—	„

razem tedy za łączną kwotę 454 zł. 54 ct.

b) z wydawnictw komisowych: podręczniki, „księgę pamiątkową“, „Zlot sokoli“, „spiewnik sokoli“, „gry gimnastyczne“, „gry piłką“, „ćw. laską żelazną“, „ćw. maczugami“, „pam. Sok. krakowskiego“, „igrzyska olimpijskie“, „koło“, „zapasy“ i t. p. za łączną kwotę 282 zł. 94 ct. czyli razem za 737 zł. 48 ct

Zapasy wydawnictw i „Przewodnika“ po cenie kosztów, z końcem r. 1898 wynoszą 1.629 zł. 44 ct. na zaległościach zaś 33 zł. 90 ct., razem 2.400 zł. 82 ct.

W y d a t k i na wydawnictwa za okres pięcioletni, w które wchodzą koszta druku, honorarya autorskie,

klisze i rysunki wynoszą kwotę 2.326 zł. 89 ct., okazuje się więc nadwyżka 73 zł. 93 ct.

Nadmienić musimy, że sprzedaż wydawnictw, nie obliczona na zysk, ma jedynie na celu jak największe rozpowszechnianie podręczników do nauki gimnastyki. Prócz tego wysełano kilkakrotnie zupełnie bezpłatnie wydawnictwa własne tow. sokolim w Księstwie Poznańskiem, Ameryce, i innym instytucyom, a słuchacze kursów wakacyjnych związkowych otrzymują każdego roku wszystkie wydawnictwa bezpłatnie.

Subwencye na wydawnictwa w tym okresie wynoszą: od W. Sejmu 600 zł. i gal. Kasy oszczędn. 400 zł. czyli razem 1.000 zł., a więc dodano z funduszów Związku kwotę 1.326 zł. 89 ct.

Stałe wydawnictwo Związku, „Przewodnik gimnastyczny“, który wychodzi już rok dziewiętnasty, a organem Związku jest już rok siódmy, miał, jak w latach poprzednich, tego samego redaktora odpowiedzialnego d. Antoniego Durskiego, redaktora naczelnego d. Fiszera i administratora d. Walleka. Tak samo jak w r. 1897 wynosił nakład jego (12 numerów, objętości 18½ arkuszy druku) 8.500 egzemplarzy każdego numeru. Towarzystwa związkowe (z wyjątkiem Brzeska, Brzozowa, Radymna i Tarnobrzega, które wcale nie podały, pomimo upomnień, liczby swych członków z początkiem r. 1898, ani też nie upomniały się o nadesłanie im pisma) odbierały miesięcznie 7850 egzempl. (o 149 więcej, jak w r. 1897), prenumeratorowie (między tymi ani jedno towarzystwo niezwiązkowe) a to: towarzystwa sokole w Wielkopolsce — po cenie zniżonej na jednę markę rocznie — instytucye i osoby prywatne razem 312 egzempl. (o 3 więcej jak w r. 1897), a bezpłatnie wysełano 46 egz. (o 4 więcej jak w r. 1897), czyli razem 8208 egz. Prenumerata przyniosła 254 zł. 58 ct. (o 10 zł. 42 ct. więcej jak w r. 1897), sprzedaż wydawnictw 191 zł. 22 ct.

(o 65 zł. 44 ct. więcej), inseraty 19 zł. 50 ct., razem 465 zł. 30 ct. Wydatki administracyjne wynosiły 515 zł. 30 ct., wydatki redakcyi 60 zł. Zaległości: prenumerata „Przew. gimn.“ 87 zł. 66 ct., za wydawnictwa 33 zł. 90 ct., za inseraty 19 zł., razem 140 zł. 56 ct.

Uważając „Przewodnik gimnastyczny“ jako jeden z najlepszych środków podtrzymywania łączności sokolej tudzież informowania wszystkich towarzystw i druhów o ruchu sokolim i gimnastycznym, mieliśmy zupełną świadomość tego, że pismo nasze, jeżeli ma dobrze spełniać swe zadanie, musi uwzględniać nowe prądy i nabytki w dziedzinie ćwiczeń gimnastycznych i wychowania fizycznego, nie zobojętniać, lecz zainteresować odbiorców, nie dostosowywać się do apatyi znacznej, jak wiadomo nam, mniejszości czytelników, lecz zdobywać ich nawet poza gronem Sokołów. Dotychczasowy redaktor naczelny, który mimo najlepszych chęci i gorącego przywiązania do pisma redagowanego prawie bez pomocy druhów bardziej do tego powołanych i przygotowanych, nie ma dość sił i czasu, aby podołać temu, co jako konieczne dla pisma naszego uznaje, złożył redakcyą w ręce Wydziału i tylko ulegając konieczności zatrzymał ją nadal w przypuszczeniu, że może już w niedalekim czasie uda się pozyskać fachowo wykształconego i płatnego, a tem samem lepiej spełniającego swe zadanie redaktora. Tymczasem wybraliśmy mu do pomocy komitet redakcyjny i zwróciliśmy się do Grona związkowego z wezwaniem, aby pismo związkowe zasilało — za stosownem wynagrodzeniem — takiemi pracami, jakich tylko od członków tego Grona spodziewać się możemy. Obok tego uchwaliliśmy takie formalne zmiany wydawnictwa, jakie ze względów oszczędności, a z zzchowaniem praw dotychczasowych odbiorców, uznaliśmy za stosowne. Na wezwanie do takiego współpracownictwa nie odpowiedzieli dotąd członkowie Grona zgłoszeniem lub nadesłaniem odpowiednich artykułów, nie wątpimy jednak, że nastąpi to nie-

bawem w obopólnym interesie. Redakcya poczyniła zresztą starania, aby pozyskać także innych kompetentnych współpracowników.

Tymczasem doznała sprawa zwrotu o tyle niespodziewanego, że jakby echo wniosku uczynionego i odrzuconego na ostatniem posiedzeniu Wydziału, nadesłał w terminie przepisanym, w d. 4. maja b. r, d. Dr. Stanisław Rowiński, członek Grona związkowego i Sokoła krakowskiego i redaktor i wydawca „Przeglądu gimnastycznego“, następujący wniosek na Zjazd delegatów:

VII. zwyczajny Zjazd delegatów polskich gimnastycznych towarzystw sokolich poleca Wydziałowi Związku:

a) aby tenże na przyszłość wydawał organ swój odpowiadający obecnemu „Przewodnikowi gimnastycznemu Sokół“ jedynie co trzy miesiące i zamieszczał w pismie tem, którego objętość do dwóch arkuszy druku dochodzić może, artykuły treści ogólnej a do podtrzymania ducha sokolego służące, tudzież wszelkie sprawy Związku polskich gimnastycznych towarzystw sokolich w Austryi, w państwie niemieckiem lub w Ameryce;

b) aby obok powyższego organu wydawał począwszy od 1. sierpnia 1899, względnie od 1. stycznia 1900 nadto drugi organ jako miesięcznik doręczany jedynie prenumeratorom, a poświęcony wszelkim sprawom ćwiczeń fizycznych i aby co do sposobu wydawania tego pisma, jego nazwy, wysokości prenumeraty i t. p. zastanowił się przy uwzględnieniu wniosków związkowego grona nauczycielskiego, którego członkowie w skład przyszłego komitetu redakcyjnego wejść mają“.

Wspomnieliśmy już wyżej, że Wydział na ostatniem swem posiedzeniu odrzucił taki sam wniosek, jaki obecnie czyni d. Rowiński, a to z uwagi, że wniosek ten mieści w sobie wielką ujmę praw nabytych przez członków towarzystw związkowych, że zagraża w wysokim stopniu temu poczuciu łączności i przynależności do Związku, które podtrzymuje dotychczasowy organ związkowy i że

pozornie tylko zdąża do zmniejszenia ciężarów Związku, w rzeczywistości zaś naraża go na zwiększenie wydatków i więcej niż prawdopodobny deficyt.

Z tych powodów nie możemy zalecić przyjęcia i uchwalenia wniosku d. Rowińskiego.

W r. 1898 obchodził cały naród polski uroczyście setną rocznicę urodzin największego z wieszczów swoich, Adama Mickiewicza. Wydział Związku poczynił stosowne zarządzenia, aby sokolstwo polskie wzięło jak najżywszy udział w tej uroczystości. W tym celu porozumiawszy się z Komisyą odczytową wybraną przez ogólny Komitet lwowski, postanowił, że członkowie Wydziału mają wziąć gremialny udział w uroczystości urządzonej przez Komitet lwowski, że towarzystwa sokole w miejscowościach, gdzie powstały komitety mickiewiczowskie, mają im iść z pomocą i wziąć udział w uroczystości urządzonej przez te komitety, że wreszcie towarzystwa sokole w takich miejscowościach, gdzie komitety nie powstały, mają same urządzić uroczystość mickiewiczowską stosując się odpowiednio do instrukcyi wydanej przez lwowski Komitet ogólny.

Wszystkim tym zarządzeniom stało się zadość; w numerze majowym „Przewodnika gimnastycznego“ umieszczono podobiznę wieszcza i artykuł poświęcony jego pamięci, Wydział Związku podczas uroczystości lwowskiej wystąpił w pochodzie ze sztandarem, towarzystwa związkowe zastosowały się ściśle, w miarę stosunków miejscowych, do otrzymanego rozkazu. Najznakomitszą sposobność łącznego wystąpienia całego sokolstwa nastręczyło uroczyste odsłonięcie pomnika Mickiewicza na rynku krakowskim w dniach 26. i 27. czerwca. Rozkaz gremialnego stawienia się na tę uroczystość pod jedynym sztandarem Związku i komendą zastępcy prezesa d. Turskiego otrzymał cały okręg krakowski; towarzystwa innych okręgów winny były wysłać delegatów. Nie wszystko stało się po myśli Wydziału Związku. Ko-

mitet obchodu, do którego odniesiono się pisemnie o umieszczenie w programie uroczystości przemówienia d. Turskiego, jako reprezentanta Związku, odpowiedział mu ustnie, że z powodu konieczności jak najdalej idącego ograniczenia liczby przemówień, żądanie Związku nie mogło być uwzględnionem. Gniazda nie należące do okręgu krakowskiego, albo nie wysłały delegacyi, albo bardzo nieliczne; wszystkich delegatów było 44. Natomiast Sokół i okręg krakowski wystąpił w dość pokaźnej liczbie 151 druhów. Przybyło także kilku druhów morawskich z Przerowa i d. Scheiner, prezes Sokoła praskiego. — Wreszcie wysłał Wydział telegram do Lozanny na tamtejszą uroczystość mickiewiczowską i dwa jubileuszowe numera „Przew. gimn.“ dla zasilenia wystawy polskiej prasy peryodycznej urządzonej w czasie tejże uroczystości, tudzież pisma okolicznościowe do Komitetu jubileuszowego w Czerniowcach i do Sokoła w Jaworowie.

W wykonaniu uchwały ostatniego Zjazdu delegatów ogłosił Wydział odezwę do Towarzystw sokolich w sprawie dorocznego obchodu rocznicy zgonu Tadeusza Kościuszki jako święta sokolego, a sposób, w jaki to święto obbchodzono we wszystkich gniazdach po raz pierwszy w r. 1898, pozwala spodziewać się, że będzie ono poważnym środkiem utwierdzenia i pogłębienia idei sokolej.

Z powodu odsłonięcia pomnika Kościuszki w Rzeszowie wezwał Wydział gniazda okręgu rzeszowskiego do gremialnego uczestnictwa w tym obchodzie, na którym jako delegat Związku był i przemawiał d. Walenty Adamski, prezez Sokoła tarnowskiego.

Przy uroczystem odsłonięciu pomnika króla Jana III. we Lwowie uczestniczyła liczniejsza deputacya Wydziału.

W uroczystościach czysto sokolich, a mianowicie w Zlocie sokołów morawskich w Międzyrzeczu wałaskiem, w uroczystości poświęcenia sztandaru Sokoła w Podgórzu i budynku Sokoła w Żółkwi uczestniczył Wydział

Związku przez delegowanie swojego reprezentanta do Międzyrzecza i Podgórza w osobie d. Władysława Turskiego, pierwszego zastępcy prezesa Związku, a do Żółkwi w osobie prezesa d. Dzięndzielewicza.

Osobna deputacya Związku wraz z deputacyą Sokoła lwowskiego złożyła hołd jubileuszowy powszechnie poważanemu patryocie i księciu kościoła arcybiskupowi Issakowicza.

Wreszcie wydał Wydział szczegółowe zarządzenia co do uczestnictwa towarzystw sokolich w nabożeństwach żałobnych, urządzanych w całym kraju za spokój duszy śp. Cesarzowej Elżbiety, tudzież w nabożeństwach dziękczynnych i uroczystościach z powodu jubileuszu Jego cesarskiej Mości; w odpowiedzi na wyrazy hołdu złożonego na ręce p. namiestnika imieniem Związku i wszystkich towarzystw związkowych przez osobną deputacyę Wydziału zakomunikowano mu Najwyższe podziękowanie.

W poprzedniem sprawozdaniu wykazaliśmy ogółem 76 towarzystw związkowych. W ciągu roku sprawozdawczego zgłosiły się do Wydziału z prośbą o informacye pod względem założenia towarzystw sokolich komitety lub pojedyncze osobistości w Białej, w Borysławiu, w Lisku, w Podhajcach, w Rawie, w Sądowej Wiszni, w Tłumaczu i w Żabiu. O ile wiadomo Wydziałowi, istnieją już prawnie towarzystwa sokole w Lisku i Podhajcach. Do Związku przyjęliśmy dawniej założone towarzystwo sokole w Nadwórnej i nowo powstałe w Lisku i w Radziechowie, które zgłosiły swe przystąpienie przed ostatniem posiedzeniem Wydziału, a jako przyjęte uważamy także towarzystwo sokole w Podhajcach, które zgłosiło przystąpienie dopiero po ostatniem posiedzeniu Wydziału.

Sprawę ponownego przyjęcia do Związku wykreślonego zeń w r. 1896 Towarzystwa gimn. Sokół w Drohobyczu rozpatrywał Wydział na dwóch posiedzeniach; stanowcza jego decyzya streszcza się w tem, że sprawa nie da się inaczej traktować i ostatecznie załatwić, jak

tylko na niewzruszonych podstawach statutu związkowego, nie zaś na kompromisach sprzecznych z tym statutem.

Według podziału na okręgi należy obecnie do Związku 80 towarzystw sokolich, a to:

w okręgu I.: Bochnia, Chrzanów, Jaworzno, Jeleń, Jordanów, Kraków, Myślenice, Nowy Targ, Oświęcim, Podgórze, Skawina, Wadowice, Wieliczka, Żywiec, razem 14 towarzystw;

w okręgu II.: Brzesko, Dąbrowa, Dębica, Pilzno, Tarnów, Tuchów, Wojnicz, razem 7 towarzystw;

w okręgu III.: Jasło, Krosno, Łańcut, Przeworsk, Ropczyce, Rzeszów, Tarnobrzeg, Tyczyn, razem 8 towarzystw;

w okręgu IV.: Brzozów, Jarosław, Jaworów, Lisko, Mościska, Przemyśl, Radymno, Sambor, Sanok, Zagórz, razem 10 towarzystw;

w okręgu V.: Bóbrka, Chodorów, Gródek, Kamionka, Lwów I., Lwów II., Radziechów, Rohatyn, Rudki, Sokal, Stryj, Żółkiew, razem 12 towarzystw;

w okręgu VI.: Brody, Brzeżany, Mikulińce, Tarnopol, Trembowla, Założce, Zbaraż, Złoczów, razem 8 towarzystw;

w okręgu VII.: Borszczów, Buczacz, Bursztyn, Czerniowce, Czortków, Delatyn, Dolina, Horodenka, Kałusz, Kołomyja, Kopyczyńce, Nadworna, Podhajce, Śniatyn, Stanisławów, Zaleszczyki, razem 16 towarzystw;

w okręgu VIII.: Gorlice, Grybów, Limanowa, Nowy Sącz, Stary Sącz, razem 5 towarzystw.

Nie we wszystkich, niestety, towarzystwach naszych pulsuje prawidłowe życie sokole, niektóre nie dają o sobie najmniejszej wiadomości, a nie brak i takich, które nie chcą zrozumieć potrzeby stałej łączności z Wydziałem Związku, a nawet nie dopełniają tych obowiązków, które wkłada na nie wyraźny przepis statutu związkowego.

Do tych obowiązków należy oprócz udzielania Wydziałowi Związku wymaganych informacyi i wyjaśnień, tudzież wykonywania jego zarządzeń, nadsełanie mu rocznych sprawozdań i płacenie wkładek.

Zbytecznem byłoby powtarzać to, cośmy już poprzednio tyle razy oświadczyli o koniecznem i z wielu powodów bardzo ważnem nadsełaniu sprawozdań rocznych, bez których nie można przedsięwziąć żadnej ważniejszej akcyi związkowej na zewnątrz, żadnej pożytecznej reformy na wewnątrz. Tymczasem musimy zaznaczyć z ubolewaniem, że Wydział musiał uciekać się do takich środków, jak publiczne upominanie towarzystw do nadesłania sprawozdań za r. 1897, a pomimo tego nie ma ich dotąd z 23 towarzystw, co prawda, prawie wyłącznie takich, o których, niestety, przypuszczać można, że zawiązane pod wpływem chwilowego zapału lub za staraniem jednostek, których dalsza działalność z rozmaitych powodów stała się niemożliwą, już w chwili swego powstania nie miały warunków dalszego istnienia i rozwoju. Nie trzeba chyba dowodzić, jak szkodliwem jest takie nieliczenie się z miejscowymi warunkami.

Z tych powodów uchwalił Wydział odnieść się do Wydziałów okręgowych z wezwaniem, aby zbadały stosunki tych towarzystw, które nie dopełniają obowiązków określonych statutem związkowym i jeżeli nie powiedzie im się towarzystwa te, o ile wcale nie funkcyonują, ożywić, przedstawiły wniosek na wykreślenie ich ze Związku, inne zaś, czynne towarzystwa skłoniły do ścisłego spełniania obowiązków wynikających z należenia do Związku.

Płacenie wkładek związkowych wymaga także zwrotu ku lepszemu, ponieważ przecie mnożące się co roku zaległości dawniejsze i opóźnienia opłat należytości bieżących muszą coraz bardziej utrudniać prawidłową gospodarkę Związku i udaremniać jego działalność w tych kierunkach, które dotąd, acz statutem zakreślone, stoją

jeszcze nietknięte, a nawet i w tych, w których dotąd pracował Wydział z pożytkiem dla sprawy sokolstwa.

Z udzielonego Wydziałowi upoważnienia do zniżania wkładek korzystaliśmy w odniesieniu do towarzystw uboższych i świeżo zawiązanych, o ile o to prosiły. Mianowicie zniżyliśmy wkładkę — z 50 na 36 ct. -- za r. 1897 i 1898 Sokołowi w Dębicy, za r. 1898 Sokołowi w Chrzanowie, Horodence, Kamionce i Radziechowie, za r. 1898 i 1899 Sokołowi w Limanowej i w Tuchowie, za r. 1890 Sokołowi w Jordanowie, Lisku i Nadwórnie.

W r. 1899/1900 przewiduje Wydział wydatki wynoszące łączną kwotę 5.763 zł. 37 ct. i dlatego musi żądać zatrzymania wpisowego i wkładek w dotychczasowej wysokości.

We wszystkich wyżej przedstawionych sprawach, o ile dotyczyły kwestyi gimnastycznofachowych, współpracowało z nami związkowe Grono nauczycielskie, do którego na wniosek naczelnictwa (dd. Antoni Durski, Szczęsny Ruciński i Włodzimierz Świątkiewicz) powołani zostali dd.: Dr. Stanisław Rowiński i Jan Waszkiewicz z Krakowa, Kazim. Usiekniewicz z Wadowic (okr. I.); Stanisław Dubelski z Tarnowa (okr. II.); Karol Stary z Rzeszowa (okr. III.); Wojciech Raynoch z Przemyśla (okr. IV.); Włodz. Chomicki, Wład. Janikowski, Romuald Kwiatkowski, Alojzy Wallek ze Lwowa (okr. V.); Stanisław Szytyliński z Tarnopola (okr. VI.) i Andrzej Langier z Nowego Sącza (okr. VIII.).

Tak samo, jak Wydział miało i Grono komisyę miejscową, do której należeli członkowie jego zamieszkali we Lwowie. Wobec trudności zwoływania pełnych posiedzeń, a koniecznej potrzeby częstszego zbliżania się i wzajemnego porozumiewania w sprawach technicznych, tudzież w celu załatwiania spraw nagłych i bieżących postanowiło Grono złożyć komisyę ściślejszą, do której należą: członkowie naczelnictwa, członkowie Grona za-

mieszkali we Lwowie i dwaj zamiejscowi. Uchwały powzięte przez tę komisyę mają być podawane do wiadomości wszystkich członków Grona, którym przysłuża prawo sprzeciwienia się i odwołania do pełnego posiedzenia. Protokoły posiedzeń komisyi mają być odczytywane na pełnem posiedzeniu Grona i poddawane dyskusyi. Pierwsze posiedzenie Grona po zamianowaniu go przez Wydział ma odbywać się jak dotąd, w obecności koniecznego kompletu wszystkich członków.

Grono odbyło jedno posiedzenie w Rzeszowie 5. czerwca, a dwa we Lwowie 27. listopada 1898 i 25. i 26. marca 1899. Sekretarzem swoim wybrało d. Walleka, zastępcą d. Kwiatkowskiego.

Na tych posiedzeniach załatwiło wnioski co do kursu nauczycielskiego odbytego w r. 1898 w Krakowie i co do organizacyi następnych kursów, dalej wnioski co do regulaminu pochodowego i regulaminu odznak służbowych, co do zaprowadzenia stałych dorocznych lustracyi, co do statystyki sokolej i odpowiednich tablic szematycznych, co do regulaminu dla okręgowych gron nauczycielskich, co do „regulaminu dla biorących udział w ćwiczeniach na zlotach związkowych i okręgowych tudzież w publicznych ćwiczeniach gniazd“, co do „przepisów o służbie sokolej“, co do zmiany rozkazownictwa w „rozkazach do ćwiczeń rzędowych“ i co do „wędrówek lustracyjnych“. Załatwiło one także pod względem technicznym sprawę Zlotu okręgu V. w Stryju odbytego w r. 1898 i sprawę zlotów okręgowych tegorocznych w Kołomyi, w Tarnopolu, w Bochni i w Jaworowie. Zajmowało się także sprawą „Przewodnika gimnastycznego“ i sprawą — dotąd jeszcze niedojrzałą — udziału sokolstwa w wystawie paryskiej w r. 1900.

Do ostatecznego załatwienia przekazało swym sprawozdawcom sprawę zmniejszenia liczby okręgów sokolich, sprawę nowych prądów w nauce gimnastyki, sprawę

kursu gier, zabaw i szermierki i sprawę programu Zlotu związkowego w r. 1902.

Odnośnie do tej ostatniej sprawy zaznacza Wydział, że nie ma dotąd żadnych dat, czy i o ile towarzystwa związkowe zastosowały się do wezwania ostatniego Zjazdu, aby przygotowywały fundusze potrzebne na opędzenie kosztów udziału w powyższym Zlocie. Natomiast dla zainteresowania powołanych do tego czynników sprawą fizycznego wychowania młodzieży szkolnej, czyni Wydział wniosek na uchwalenie w zasadzie, że podczas Zlotu związkowego w r. 1902 ma być zwołanym wiec nauczycieli gimnastyki w szkołach publicznych.

Oto obraz czynności Wydziału Związku w r. 1898/99. Spełnialiśmy je w granicach możności bacząc pilnie na dobro sokolstwa, którego sądu oczekujemy ze spokojem.

Załatwiając niniejsze sprawozdanie raczy Zjazd delegatów przyjąć i uchwalić **następujące wnioski Wydziału:**

1. odseła się niniejsze sprawozdanie do sekcyi organizacyjnej do zbadania i przedłożenia wniosków;

2. przyjmuje się rezygnacyą prezesa d. Dra Antoniego DzięDzielewicza i wydziałowego d. Dra Ernesta Adama i dokonuje wyboru: prezesa na 1 rok, jednego wydziałowego na 1 rok, 6 wydziałowych na 3 lata, a ewentualnie także 1 wydziałowego na czas odpowiedni w razie wybrania którego z nieustępujących wydziałowych prezesem, tudzież 3 członków komisyi rewizyjnej na 1 rok (sekcya organizacyjna);

3. podczas Zlotu związkowego w r. 1902 ma być zwołanym wiec nauczycieli gimnastyki w szkołach publicznych (sekcya regulaminowa);

4. przechodzi się do porządku dziennego nad wnioskiem d. Dra Stanisława Rowińskiego w sprawie zmian dotychczasowego wydawnictwa „Przewodnika gimnastycznego“ (sekcya administracyjna);

5. wobec spodziewanych w budżecie na r. 1899 ydatków w kwocie 5.763 zł. 37 ct. postanawia się, że

a) na r. 1899 ma wynosić: wstępne dziesięć 10) koron, a wkładka roczna mająca się obliczać myśl §. 7. statutu związk. jednę (1) koronę;

b) Wydziałowi Związku udziela się upoważnienia o zniżania, a względnie odpisywania wkładki rocznej wypadkach zasługujących na uwzględnienie;

c) wykazywanie w „Przewodniku gimnastycznym" owarzystw, które zalegają z wkładksmi rocznemi ma odywać się w myśl uchwały ostatniego Zjazdu delegatów sekcya administracyjna);

6. następny zwyczajny Zjazd delegatów (w r. 1900) a odbyć się w Tarnowie, a gdyby z ważnych powoów nie mógł się odbyć w tem miejscu, upoważnia się Vydział Związku do oznaczenia innego miejsca Zjazdu sekcya organizacyjna).

Czołem!

We Lwowie dnia 4. czerwca 1899.

Wydział Związku.

Ruch kasowy w czasie od $^{1}/_{1}$ do $^{31}/_{12}$ 1898 r.

A. Fundusz zapasowy.

Przychód.

	zł.	ct.	zł.	ct.
Saldo $^{31}/_{12}$ 1897	84	41		
Wpisowe 4 Tow. po 5 zł. . . .	20	—	104	41

Rozchód.

	zł.	ct.	zł.	ct.
Książeczka wkł. Banku kr. L. 7.377	104	41		
			104	41

B. Fundusz im. Krówczyńskiego.

Przychód.

	zł.	ct.	zł.	ct.
Saldo $^{31}/_{12}$ 1897	48	03		
Kupon od zł. 400 obl. pr. $^{30}/_{6}$ i $^{31}/_{12}$	16	—		
„ „ „ 200 $4^{1}/_{2}$ % obl. kom. $^{1}/_{4}$ i $^{1}/_{10}$	9	—		
% z książ. wkł. Banku kraj. L. 12055	1	85	74	88

Rozchód.

	zł.	ct.	zł.	ct.
Książeczka wkł. B. kraj. L. 12.055	74	88		
			74	88

C. Fundusz obrotowy.

Przychód.

	zł.	ct.	zł.	ct.
Saldo z r. 1897	121	52		
1. Wkładki członków zwycz.:				
za 1.010 czł. z r. 1896 zł. 514·27				
„ 2.766 „ „ 1897 „ 1.347·82				
„ 5.709 „ „ 1898 „ 2.834·22	4.696	31		
2. Prenumerata Przew. gimn. . .	254	58		
3. Wydawnictwa:				
Saldo z r. 1897 . . zł. 115.53				
Subw. wys. Sejmu . „ 100·—				
„ Gal. K. O. . „ 100·—				
Sprzedaż wydawn. . „ 191·22	506	75		
4. Inseraty	19	50		
5. Kupon od zł. 200 4% obl. pr. $^{30}/_{6}$ i $^{31}/_{12}$	8	—		
Kupon od zł. 300 $4^{1}/_{2}$ % obl. kom. $^{1}/_{4}$ i $^{1}/_{10}$	13	50		
% z książeczek wkładk. . . .	30	01		
6. Nadzwyczajne	26	74	5.676	91
			5.856	20

Rozchód.

	zł.	ct.	zł.	ct.
1. Przewodnik gimnastyczny:				
Redakcya	97	04		
Druk	1.883	50		
Administracya . . .	515	30	2.495	84
2. Wydawnictwa			567	84
3. Związkowe Grono nauczycielskie .			401	92
4. Wydatki administracyjne:				
Sprawozdanie z r. 1897/8 .	54	40		
Kancelarya, druki, porto etc. . .	75	85		
Czynsz	300	—		
Usługa, światło, opał i inne gospodarcze	50	—	480	25
5. Kurs nauczycielski w Krakowie .			195	65
6. Wydatki nadzwyczajne:				
Lustracye	122	87		
Podróże delegatów	34	58		
Na sokolnię w Jaworznie . .	25	—		
1. rata na boisko r. 1902 . . .	500	—	682	45
7. Różne			15	52
Salda:				
Fundusz zlotowy	500	—		
„ obrotowy	337	44	837	44
			5.856	20

Bilans z r. 1898.

Stan czynny.

	zł.	ct.
Gotówka	837	44
Zł. 600 4% obl. prop.	582	90
„ 500 4½% obl. komun. B. k. III. E.	500	—
Wartość kuponu od zł. 500 obl. k. 1/10.–31/12	5	67
Książ. wkładk. Banku kr. L. 7.377 . .	104	41
„ „ „ „ L. 12.055 . .	74	88
Inwentarz po strąceniu 10% *)	174	88
Zapasy Przewodnika gimnast.	300	30
„ nakładów	1.629	44
Zaległości w Towarz. gimnast. wkładki		
z r. 1896 za 215 czł. . zł. 108·—		
„ „ 1897 „ 1.025 „ . „ 495·70		
„ „ 1898 „ 2.153 „ . „ 1.075·50	1.679	20
Zaległości za prenumeratę . . zł. 43·83		
„ „ wydawnictwa . „ 33·90		
„ „ inseraty . . . „ 19·—	96	73
	5.985	85

*) Wartości sztandaru nie wliczano.

Stan bierny.

	zł.	ct.
Fundusz zapasowy:		
za zł. 200 4% obl. prop. zł. 192·63		
„ „ 300 4½% „ kom. III. E. „ 300·—		
na książ. wkł. Banku kraj. „ 104 41	597	04
Fundusz im. Krówczyńskiego:		
za zł. 400 4% obl. prop. zł. 390·27		
„ „ 200 4½% obl. kom. „ 200·—		
na książ. wkł. Banku kraj. „ 74·88	665	15
Fundusz zlotowy	500	—
Fundusz obrotowy jako porównanie stanu czynnego z biernym	4.223	66
	5.985	85

Za zgodność z księgami:

Józef Padewski, *skarbnik.*

We Lwowie d. 19. maja 1899.

Komisya rewizyjna:

Dr. J. Al. Hibl. ***Dr. Aleks. Małaczyński.*** ***Paulin Targoński.***

Budżet na rok 1899.

Wpływy.

			zł.	ct.
1. Zapas kasowy:				
a) Fundusz obrotowy	zł.	337·44		
b) „ zlotowy	„	500·—	837	44
2. Zaległości z r. 1898:				
a) wkładki	zł.	1.679·20		
b) za prenum. i inseraty	„	62·83		
c) „ nakłady . . .	„	33·90	1.775	93
3. Wkładki członków w r. 1899 . . .			2.700	—
4. Prenumerata			100	—
5. Subwencya wys. Sejmu			100	—
6. Odsetki			50	—
7. Sprzedaż wydawnictw			200	—
			5.763	37

Wydatki.

			zł.	ct.
1. Przewodnik gimnast.:				
a) redakcya . . .	zł.	500·—		
b) druk	„	1.900·—		
c) administracya . .	„	520·—	2.920	—
2. Wydawnictwa			200	—
3. Kurs nauczycielski			300	—
4. Lustracye			200	—
5. Grono nauczycielskie			400	—
6. Zakupno sprzętów			50	—
7. Administracya:				
a) kancelarya . . .	zł.	200 —		
b) czynsz z opałem .	„	300·—		
c) usługa, swiatło etc.	„	100·—	600	—
8. 2 rata na boisko r. 1892	zł.	500·—		
2. „ „ fund. zlot. „	„	500·—	1.000	—
9. Wydatki nadzwyczajne			93	37
			5.763	37

Ruch kasowy od 1/1 do 15/5 1899.

Przychód.

A. Fundusz zapasowy.

	zł.	ct.	zł.	ct.
Saldo z 31/12 1898	104	41	104	41

B. Fundusz Krówczyńskiego.

	zł.	ct.	zł.	ct.
Saldo z 31/12 1898	74	88		
Kupon od zł. 200 4 1/2 % obl. kom. 1/4/99	4	50	79	38

C. Fundusz obrotowy.

	zł.	ct.	zł.	ct.
Saldo z 31/12 1898	837	44		
Wkładki członków	1.200	69		
Procenta	11	41		
Nadzwyczajne	5	11		
Subwencya W. Sejmu na wydaw. .	200	—	2.254	65
			2.438	44

Rozchód.

A. Fundusz zapasowy.

	zł.	ct.	zł.	ct.
Książ. wkł. Banku kraj. Nr. 7.377	104	41	104	41

B. Fundusz Krówczyńskiego.

	zł.	ct.	zł.	ct.
Książ. wkł. Banku kraj. Nr. 12.055	79	38	79	38

C. Fundusz obrotowy.

	zł.	ct.	zł.	ct.
Redakcya Przewodn. gimn. . . .	30	—		
Druk „ „ . . .	421	94		
Związk. Grono nauczycielskie . .	170	91		
Kancelarya	77	70		
Czynsz	125	—		
Różne	3	20	828	85
Salda funduszów:				
na wydawnictwa	200	—		
zlotowego	500	—		
obrotowego	725	90	1.425	90
			2.438	44

Zaległości wkładkowe:

z r. 1896.	Tow. gimn.	Tyczyn	za	16	członk.	zł.	8·—
z r. 1897.	„ „	Borszczów	„	97	„	„	40·25
	„ „	Brzesko	„	30	„	„	15·—
	„ „	Brzozów	„	31	„	„	15·50
	„ „	Gorlice	„	88	„	„	44·—
	„ „	Gródek	„	20	„	„	10·—
	„ „	Jaworów	„	42	„	„	21·—
	„ „	Kałusz	„	90	„	„	45·—
	„ „	Nowy Targ	„	46	„	„	23·—
	„ „	Radymno	„	21	„	„	10·50
	„ „	Rzeszów	„	201	„	„	100·50
	„ „	Stary Sącz	„	63	„	„	31·50
	„ „	Tarnobrzeg	„	24	„	„	12·—
	„ „	Tyczyn	„	26	„	„	13·—
		do przeniesienia		795			389·25

z r. 1898 Towarzystw gimnastycznych:

z przenies.	795			389·25
Borszczów	130	czł.	zł.	65·—
Brzesko	30	„	„	15 —
Brzozów	31	„	„	15·50
Dębica	16	„	„	6·—
Gorlice	100	„	„	50·—
Gródek	70	„	„	35·—
Grybów	43	„	„	21·50
Kałusz	80	„	„	40·—
Kołomyja	160	„	„	80·—
Łańcut	100	„	„	50·—
Mikulińce	16	„	„	8·—
Nowy Targ	46	„	„	23·—
Oświęcim	48	„	„	24·—
do przen.	1.665			822·25

z przenies.	1.665			822·25
Podgórze	50	czł.	zł.	25·—
Radymno	21	„	„	10·50
Ropczyce	100	„	„	50·—
Rzeszów	197	„	„	98·50
Śniatyn	51	„	„	25·50
Stary Sącz	63	„	„	31·50
Tarnobrzeg	24	„	„	12·—
Tarnów	203	„	„	101·50
Trembowla	62	„	„	31·—
Tyczyn	10	„	„	5·—
Wojnicz	40	„	„	20·—
Zbaraż	50	„	„	25·—
Tuchów	7	„	„	2·70
za	2.608	czł.	zł.	1.260·45

Najstosowniejsze pociągi kolejowe na Zjazd delegatów w Tarnopolu.

(Czas średnioeuropejski).

Do Tarnopola

odjeżdżają:			1.	przychodzą:
z Krakowa	posp.	6·31 rano		4·58 po połud.
	osob.	8·15 „		11·42 w nocy
	„	11·00 „		4·04 rano
	„	9·00 wiecz.		9·59 „
			2.	
z Podzam.	posp.	1·30 po połud.		jak pod 1.
	osob.	7·42 wieczór		
	„	11·32 w nocy		
	„	6 30 rano		
			3.	

Z Czerniowiec (via Lwów-Podzamcze)

z Czerniow.	osob	9·46 rano	11·42 w nocy
	„	1·55 po połud.	4·04 rano
	„	9 42 wieczór	9 59 rano

(via Halicz Podwysokie)

posp.	8·10 rano	4·50 po połud.

(via Stanisławów-Kopyczyńce)

osob.	9·46 rano	6·10 wieczór
„	9·42 wieczór	7·00 rano

Z Tarnopola

(koleją Karola Ludwika)

odjeżdżają:	przychodzą:			
os. 11·05 w nocy	do Podz.	3·05 w nocy	do Krak.	1·30 w dzień
„ 4·05 rano	„	7 44 rano	„	6·25 wieczór
„ 6·35 wiecz.	„	10·08 w nocy	„	8 45 rano

(via Podwysokie-Halicz)

os. 5·00 rano	do Stanisł. 10.05 rano	dalej brak bezpośr. połącz.

(via Kopyczyńce-Stanisławów)

os. 5·25 rano	do Stanisł. 4·45 po połud.	dalej pospieszny